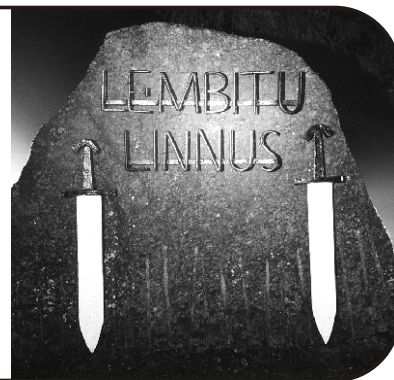

Suure-Jaani linna,
Suure-Jaani valla
ja
Olustvere valla
ajaleht

Nr. 10 (31)
Oktoober 2002

LEOLE

OKTOOBER Anno Domini 2002

Kätte on jõudnud sügis. Oluline sündmus selles kuus on kohaliku omavalitsuse volikogude valimine, mis määrab paikkonna arengusuunad järgmiseks kolmeks - aga võib-olla palju rohkemaks - aastaks. Uute volikogude "mängumaa" suurus sõltub tegelikult suuresti eelkäijate tegevusest: kus juba väga palju ja pikkade aastate taha ulatuvate tagasimaksetega laenu on võetud, seal on suhteliselt raske veel midagi uut alustada. Valijate pahameel langeb aga kahjuks tihti peale selliste käsit-jalust seotud volikogude liikmete peale, sest kes enam vana asja (ja toonaseid otsuste tegijaid) mäletab. Kujukaks näiteks võib ilmselt lugeda Püssi linna, kus volikogus 13 kohta, soovijaid neile kohtadele aga seekord vaid 1(!).

Iga valimisõiguslik kodanik osaleb valimistel, sõltumata sellest, kas ta tegelikult läheb valima või mitte. Keegi on valima mitteminemist väga tabavalt "jalga dega valimiseks" nimetanud. Seega siis on võimalik valida, kas püüda ise leida kandideerijate hulgas parim esindaja kohalikku elu korraldama, või jätta see teiste otsustada.

Veel tuletan kõigile meelde seda, et volikogude istungid on lahtised, s.t et igaühel on õigus neid kuulamas käia. Sel korral on soovitus ilmselt hiljaks jäänud, aga võib-olla on siis kolme aasta pärast kergem kandidaatide hulgas valikuid teha. "Oma silm (ja kõrv) on kuningas" kehtib siingi.

Häid valikuid!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

28. septembril 120 aastat tagasi sündis üks Suure-Jaani kandist võrsunud eesti muusika suurkuju - Mart Saar. Seda juubelit tähistab eesti muusikaavalikkus konventsiga, mälestusõhtuga Teatri- ja Muusikamuuseumis ning mitmete kontsertidega Tallinna ja Tartu esindussaalides. Pidustused lõpevad oktoobri algul galakontserdiga Tallinnas, algasid need aga 8. septembril laulupäevaga Hüpasaares ja valikkooride kontserdiga Suure-Jaani kirikus.

Sügiskuule vaatamata võttis pühapäeva hommikul Soomaa Rahvusparki serval asuvasse Mart Saare muuseumi ja selle kõrval olevale laululavale saabujaid vastu südasuviselt kuum päikeseline päev. Koore oli laulma tulnud lähedalt ja kaugel. Peale kohalike kooride "Ilmatari" ja "Lehola" oli siin 15 naiskoori, 7 meeskoori, 7 segakoori ja 9 kammerkoori - kokku 948 lauljat. Helilooja kodukohta laulma tuldi Suure-Jaanist, Tallinnast, Tartust, Kärdlast, Viljandist, Märjamaalt, Aegviidust, Räpinast, Vändrast, Kanepist, Kehrast, Olustverest, Lehtsest, Haapsalust, Koselt, Türitl ja ilmselt mujaltki.

Ennelõunane aeg kulus saabumisele ja proovidele. Paar koori oli juba eelmisel päeval Suure-Jaani laululaagrisse tulnud ja kooslaulmist harjutanud. Kel parajasti lauluproovi ei olnud, see käis giidiga laudteed mööda rabamatkal, tutvus muuseumis ekspositsiooniga, lasi endal kõrvalolevas müügi- ja söögikohas head-paremat maitsta või nautis niisama ilusat päeva ja värsket kosutavat õhku.

Enne laulupäeva kontserti musitseeris Mart Saare klaveril Vardo Rumessen. Beckeri klaveri kinkis Saarele 1915. aastal abielumise puhul tema pere. Muuseumi toad on väikesed, aga ometi mahtus toolidele ja põrandale paar tosinat kuulajat. Ülejäänud nautisid klaveriprelüüde avatud akende all õues. Nii lähedalt ei ole allkirjutatunul Vardo Rumesseni mängu kunagi enne õnnestunud jälgida. Suurepärane elamus.

Läbi akende muusika kuulamist meenutas oma laulupäeva kontserdi ava-

kõnes Tunne Kelam. Tä tõmbas paralleele riigiga ja soovis, et sarnaselt toimuks ka Eesti puhul: siin tehakse alati midagi, mida teised väljast kuulavad-vaatavad.

Rahvapidu Hüpasaares

Pidulisi tervitasid veel Viljandi maavanem Helir-Valdor Seeder ja Suure-Jaani vallavanem Ain Olesk. Maavanem arvas, et nii nagu kord laulev revolutsioon, nii on maailmas ainulaadne ka Hüpasaare metsalaulupidude traditsioon. Sõnavõttudega esinesid Eesti Muusikaakadeemia emeriit-professor Kuno Areng ja muusikateadlane Johannes Jürisson.

Kõik kontserdi kavas olnud 13 laulu pärinesid Mart Saare sulest. Meeskooride repertuaari kuulusid "Leelo", "Hällilaul" ja "Oh kodumaa", naiskooride omasse "Küll ma laulaks", "Laulu eestvõtja", "Linakatkuja" ja "Tantsides", kammerkoorid esitasid laulud "Sööt" ja "Veeri, veeri, päivakõnõ" ning segakoorid "Laulik", "Põhjaviim", "Vihmakõne, vellekõne" ja "Laulu mõju". Koore juhatsid Alo Ritsing, Andrus Siimon, Jüri Rent, Olev Oja, Aime Pärisalu, Maiu Linnamägi, Merike Toro, Lilyan Kaiv, Eve Paap, Tiina Savisaar, Kuno Areng, Veronika Portsmuth ja Ants Üleoja. Ühendkoori seekord lavale ei olnud, sest pea iga kooriliik üksi vajas kogu lava - ühendkoor lavale lihtsalt ei mahtunud. Laulupäeva juhtis Andres Marand.

Korraldajad hindasid osavõtjate arvuks 1200-1300 inimest. Vaatamata nii suurele hulgale metsade vahele rabavaikusse saabunud inimestele ja bussidele-autodele sujus kõik kenasti.

Laulupidudel karastunud koorilaulja on tore, rahulik ja toimekas inimene.

Pärast kontserti kiirustasid lauluhuvilised pikas masinate rivis metsavahelise tee tolmu mattudes Suure-Jaani poole. Mart Saare viimases puhkepaigas Suure-Jaani kalmistul mälestati eesti muusikale üle 350 koorilaulu, rohkem kui 180 soololaulu ja 120 klaveripala kinkinud loojat mälestushetkega. Põlispuude all kõlas EKE Inseneride Meeskoorilt Ants Üleoja juhatusel kaunit tema "Hällilaul".

Järgnes kontsert Suure-Jaani kirikus. Siin tulid esitamisele Juhan Aaviku, Enn Võrgu, Ester Mägi, Priit Ardna, Urmas Sisaski, Tuudur Vettiku, Rudolf Tobiase, Helen Tobias-Duesbergi, Ara Banderi, Ülo Vinteri, Richard Ritsingu ja Gustav Ernesaksa teosed. Kohalikud ei mäleta, et nii palju rahvast oleks viimastel aegadel kirikus isegi jõulude ajal olnud. Korraldajad hindasid lauljate-kuulajate arvuks kokku 700 - 800 inimest. Kirikus esitas neli laulu - "Hoi, Jumal, Eestit", "Eesti lipp", "Laul Põhjamaast" ja "Mu isamaa on minu arm" - ka ühendkoor. Ilmselt oli kuulajatel täiesti ainulaadne kogemus piltlikult olla koos lauljatega laulukaare all. Istusid ju kuulajad-lauljad segamini ja ühendkoori laulude ajal võis iga soovija kaasa laulda ning endki suure koori liikmena tunda. Selline elamus jääb kindlasti kauaks meelde.

Kõik, kellel oli kiirel sügistööde ajal õnnestunud Hüpasaarde tulla ning kellega sel kaunit päeval kokku puutusin, jäid üritusega ülimalt rahule. Oma osa oli viimases kindlasti ka ilmal.

Suur tänu Eesti Kooriühingule, Suure-Jaani kultuurimaja rahvale ja kõigile lauljatele ning abistajatele.

Leili Kuusk

Vardo Rumessen Mart Saare klaveril musitseerimas

FOTOD: JaanusSiim

OMAVALITSUSTES

Suure-Jaani Linnavolikogu 12.09.2002

Otsustati järgmise aasta eelarves planeerida 25000.- krooni Paul Kondase büsti rajamiseks;

Võeti vastu koolilõuna toetuseks määratud eraldistest teiste õpilaste koolilõuna kulude katmise kord;

Kinnitati Suure-Jaani Lasteaia "Sipsik" teeninduspiirkonnaks kogu linna haldusterritoorium;

Kinnitati valimiste jaoskonnakomisjon koosseisus: esimees Mare Pöder, liikmed Urve Siimsoo, Tiit Savelli, Ülle Vahtramäe ja Koidu Sarapu;

Kehtestati kvartali nr 48 krundi nr 22 (Pärnu ja Sangari tänavate nurgal) detailplaneering.

Suure-Jaani Linnavalitsus

02.09.2002, 09.09.2002, 13.09.2002, 23.09.2002 ja 30.09.2002

Väljastati ehitusluba aktsiaseltsile Alexela Oil kuuluva Oja tn 2 tankla rekonstrueerimiseks;

Määrati hooldajad kolmele puudega isikule, pikendati alaealise üle seatud hooldust, väljastati puudega isiku parkimiskaart ning otsustati alates oktoobrikuust tasuda Suure-Jaani Ravikeskusesse paigutatud vanuri hoolduskulud;

Määrati tasuta koolilõuna 24-le Suure-Jaani Gümnaasiumi õpilasele kuni kalendriaasta lõpuni ja sotsiaaltoetusi 7 linnakodanikule vastavalt sotsiaal komisjoni ettepanekutele kokku summas 3304 krooni ning määrati toimetulekutoetusi seitsmele perele kokku summas 6035 krooni;

Võeti Karja tn 5 elamu ja Pärnu tn 1A korter 4 arvele peremehele varana;

Eraldati reservfondist raha Suure-Jaani Gümnaasiumile hariduselu juubeliks televiisori kinkimiseks ning õpetajale kolimiskulude katteks;

Kinnitati uued kohamaksused: Suure-Jaani Gümnaasiumis 395.- krooni (koos kapitalikuludega 425.- krooni) ja lasteaia "Sipsik" 1241.- krooni ühe lapse kohta kuus;

Väljastati avalikul üritusel alkoholi jaemüügi tegevusloa aktsiaseltsile "S.V.P.Restorand", FIE Rein Valdmaale ja osaihingule Kraut, kauplemisluba ja alkoholi jaemüügi tegevusluba osaihingule Billeston kauplemiseks Männiku 4, kauplemisluba osaihingule Saldekas Männiku 4 tegelemiseks rehvide remondi ja hooldusega ning autoremondi- ja keevitustöödega, kauplemisluba osaihingule Vetre Pärnu tn 3 kauplemiseks veterinaar-ravimitega, loomade söödalisanditega, lemmikloomatarvetega ja söötadega ning naha- ja juuksehooldusvahenditega ning alkoholi jaemüügi tegevus-

luba osaihingule Kraut;
Algatati Aasa 8 detailplaneering.

Suure-Jaani Vallavolikogu 25.09.2002

Otsustati kujundada OÜ Suure-Jaani Ravikeskus ümber AS Suure-Jaani Ravikeskuseks ja kinnitati AS Suure-Jaani Ravikeskuse põhikiri;

Algatati Päraküla küla kvartal nr 1 asuva maaüksuse nr 15 ja 16 detailplaneering, mille eesmärgiks on kehtiva planeeringu muutmine eelnevatud maa-alal, muutes maatulundus- maa elamumaaks ning määrates krundid ja nende ehitusõigused;

Algatati Päraküla küla detailplaneeringu kohustusena ala krundi nr 9 kvartalis nr 2 detailplaneering ehk krundijaotus eesmärgiga olemasoleva krundi jagamiseks kaheks eraldi krundiks seoses krundil oleva kaarhalli võrandamisega;

Otsustati korraldada taotlejate vahel, kes määratud tähtpäevaks ei esitanud kirjalikku kokkulepet, enampakkumine;

Otsustati taotleda riigi omandis ja Põllumajandusministeeriumi valduses olev Reegoldi (Säde) majavaliduse Reegoldi külas munitsipaalomandisse;

Moodustati jaoskonnakomisjonid valimisjaoskondades nr 1, 2 ja 3. Komisjoni esimeesteks nimetati vastavalt Aivar Veeperv, Rein Turner ja Helgi Linnas;

Kehtestati koolilõuna toetuseks määratud eraldiste jaotamise kord teiste õpilaste koolilõuna kulude katmiseks. Riigieelarves määratud eraldisi kasutatakse Sürgavere Põhikoolis 5., 6. ja 7. klassi ning 8. klassist Aivar Randmaa koolilõuna kulude katmiseks;

Kõidama lasteaia Traksik ja Sürgavere lasteaia Vembu kehtestati vanemate poolt kaetavaks õppevahendite tasuks 130 krooni kuus ühe lapse kohta. Kehtetuks tunnistati Suure-Jaani Vallavolikogu 18.12.1997. a määrus nr 21 "Õppevahendite maksumuse kehtestamine" ja 26.03.1999. a määrus nr 39 "Vanemate poolt kaetava osa määra kehtestamine";

Osaihingule Paala anti nõusolek vee erikasutuseks Keskuse puurkaevust Reegoldi külas;

Müügileping Päraküla külas asuva kaarhall-lao ja Päraküla katlamaja müügi kohta sõlmitakse Osaihinguga Eesti Hõövelliist;

Vallapreemia määrati vallavanem Ain Oleskile.

Suure-Jaani Vallavalitsus

10.09.2002

Matis Regole väljastatakse ehitusluba Epra külas Püha Vaimu talus nelja

kämpingumaja ehituse alustamiseks ja Sürgavere Põllumajandusühistule Sürgavere veisefarmi lüpsikoja rekonstrueerimise ehituse alustamiseks;

Väljastati kasutushuba AS Sakala Saeveskile ja Karmen Varesele kuuluvale administratiivhoone-kauplusbaarile Kõidama külas, AS Eerungile kuuluvale tootmishoone juurdeehitusele Lillevälja katastriüksusel Sürgavere külas ja Suure-Jaani vallale kuuluvatele raamatukogu ruumidele Sürgavere spordihoones;

Kiidetati heaks Ojakalda talu õueplaani ning Ulvi Kikrele väljastati projektee-rimistingimused kuuri, küüni ja aiamaa ehitusprojekti koostamiseks;

OÜ Karmenita Kõidama kauplusbaarile väljastati kauplemisluba;

Ostueesõigusega erastati Kure katastriüksus Epra külas Rein Rannaveskile;

Vaba põllumajandusmaa nr 47, Kåbja katastriüksus Põhjaka külas erastatakse osaihingule Pilkes Põhjaka Põllumajandus;

Maa enampakkumisega erastamiseks määrati erastatava maa piirid ja ligikaudne suurus, erastatava maa sihtotstarve ning erastatava maaga seonduvad seadusjärgsed kitsendused;

Õigusvastaselt võrandatud vara eest määrati kompensatsioon Helvi Viilpile;

Väljastati kasutushuba Aivar Siimule kuuluvale ravimtaimede laohoone I etapile Vihi külas.

23.09.2002

Raul Viiesele määrati õigusvastaselt võrandatud maa tagastamisel nõudeõiguse osast suurema maa osa eest riigile tasutava võla suurus;

Vaba metsamaa nr 76, Männisaare katastriüksus Kootsi külas erastati Priit Soonetsile ja vaba metsamaa nr 84, Pakkari katastriüksus Navesti ja Reegoldi külas erastati Aarne Otsale;

Sadusaare kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste nimedeks määrati Sadusaare ja Tammeranna Alune katastriüksused ning sihtotstarbed vastavalt maatulundusmaad;

Kinnitati Suure-Jaani valla "Kaunis Kodu" 2002. a ülevaatus tulemused ja jagati auhinnafond;

Suure-Jaani valla eelarvesse laekunud vahenditest määrati toimetulekutoetust 18 974 krooni üksi elevatele isikutele ja perekonnale, kelle kuu netosissetulek on alla kehtestatud toimetulekupiiri;

Muudeti Viljandi Tarbijate Ühistu Reegoldi ja Sürgavere kauplustele väljastatud kehtivaid kauplemislubasid ning tehakse kauplemisloale alkoholise joogi jaemüügi õigust andev märge;

Väljastati kasutushuba Maie ja Taavi Kåbale kuuluvale vätisehoidlale Lahmuse külas, Raivo Zirnaskile kuuluvale

elamule Jõekalda majavaliduse koosseisus Jälevere külas ja Pille Kleinile kuuluvale Oru-Kati kaupluse ruumidele Vihi külas;

Väljastati ehitushuba Raivo Heinale Võhmassaare külas Kiisalu talu sauna ehituse alustamiseks.

Olustvere Vallavolikogu

Nimetati kohalike omavalitsuse valimisteks 20.10.2002. a jaoskonnakomisjoni liikmed valimisjaoskonnas nr 1 ja nr 2;

Kinnitati "Koolilõuna toetuseks määratud eraldiste kasutamise kord". Käesolev kord käsitleb riigieelarvest eraldatud 1.-4. klassi õpilasele koolilõuna kuludeks määratud 102 tuhandest kroonist ülejääva raha kasutamist järgmiselt:

1. Maksta Olustvere Põhikooli 5.-9. klassi õpilase toiduraha maksumusest 5 krooni iga õpilase eest.

2. Ülejäänud raha kasutada abivajavate lastevanemate laste toiduraha täielikuks või osaliseks maksmiseks.

3. Abivajajad selgitab välja kooli juhtkond ja esitab õpilaste nimekirjad volikogu sotsiaal komisjonile, kes teeb ettepaneku vallavalitsusele toiduraha tasumiseks;

Vallavolikogu 21.02.2002. a määruse nr 6 "Põhikoolide pedagogide töötasustamise aluste kehtestamine" osaline muutmine.

Olustvere Vallavalitsus

Määrati Koodre kü jagamisel tekkivate katastriüksuste nimed, asukohad, suurused ning sihtotstarbed (valla üldplaneeringu alusel);

Erastamisele kuulub vaba metsamaa nr 52 Kulla mü Werner Bartoldus OÜ, Lapi nr 133 mü Peeter Halmann;

Anti nõusolek maa ostueesõigusega erastamiseks Edi Grünbaumile Risti mü Kärevere küla;

Õigusvastaselt võrandatud maa tagastati Marko Ratassepale Turu-Hendriku mü Ülde külas;

Kinnitati õigusvastaselt võrandatud maa maksumus ja kompensatsiooni suurus Karu Mihkel 10 talu kohta;

Kinnitati toimetulekusaajate nimekiri;

Määrati hooldajad puudega inimestele;

Väljastati Valderg Mets OÜ-le kauplemisluba kauplusele "Parim ost" (asukohaga Jaama 18) kasutatud riiete, jalanõude, tekstiili ja olmetehnikaga kauplemiseks;

Väljastati ehitushuba Taivo Tederile põllumajandustehnika hoiu- ja remondihoonet ehitamiseks Riissaare külas ja Aivi Varjundile küüni ja kuuraida ehitamiseks Kärevere külas.

VOLIKOGUDESSE KANDIDEERIJATE NIMEKIRJAD

SUURE-JAANI LINN

Eesti Keskerakond

nr 101 Peeter Sadam
nr 102 Rein Valdmaa
nr 103 Tõnu Siimsoo
nr 104 Priit Toobal
nr 105 Tiit Siim
nr 106 Ain Kuldkpepp
nr 107 Adolf Takk
nr 108 Peep Siim
nr 109 Tiina Soolo
nr 110 Eneli Raid
nr 111 Reiko Sülla
nr 112 Tiina Olesk
nr 113 Eeri Palu
nr 114 Uno Jürisson
nr 115 Ly Valdmaa
nr 116 Raimo Oolo

Eesti Reformierakond

nr 117 Ülo Köst
nr 118 Rein Savelli
nr 119 Tiina Idla
nr 120 Riina Mankin
nr 121 Eha Lepik
nr 122 Vello Säask
nr 123 Vello Jürgenson
nr 124 Laine Vahtra
nr 125 Maive Ottas
nr 126 Rein Rätsep
nr 127 Raina Subi
nr 128 Eiki Subi
nr 129 Ly Uuetoa
nr 130 Laine Lindla
nr 131 Liina Viies
nr 132 Jaan Vahtra

Ühendus Vabariigi

Eest - Res Publica
nr 133 Toomas Henk
nr 134 Robert Ilves
nr 135 Jaan Hansen

nr 136 Andres Henk
nr 137 Rein Mägi
nr 138 Anne Hramov
nr 139 Laine Eltermaa
nr 140 Urmas
Saaremets
nr 141 Elle Tints

SUURE-JAANI VALD

VL Koduvald

nr 101 Rein Aidak
nr 102 Kalev Alle
nr 103 Ain Arula
nr 104 Aadu Hommik
nr 105 Jaan Jaska
nr 106 Madis Jüriado
nr 107 Andrus Keerd
nr 108 Maie Käba
nr 109 Valve Lindla
nr 110 Arne Miilen
nr 111 Märt Perve
nr 112 Lauri Sepp

nr 113 Avo Soosalu
nr 114 Valner Uus
nr 115 Enno Varblane
nr 116 Viktor Vene
nr 117 Leopold Viigand
nr 118 Vahur Vingisaar

Ühendus Vabariigi

Eest - Res Publica
nr 119 Arvi Hindriks
nr 120 Eha Lillsaar
nr 121 Reet Mutso
nr 122 Eda Nodapera
nr 123 Anu Ojamäe
nr 124 Eda Pulla
nr 125 Enno Püvi
nr 126 Raivo Roosi
nr 127 Hillar Sein
nr 128 Gunnar Sein
nr 129 Tiit Sepp
nr 130 Imbi Suurpere
nr 131 Rein Tamm

nr 132 Heino Tikker
nr 133 Taivo Tirmaste
nr 134 Olavi Udam
nr 135 Peedu
Voormansik

OLUSTVERE VALD

VL Olustvere Valla

Ühendus

nr 102 Are Aua
nr 103 Arnold Pastak
nr 104 Heiki Saar
nr 105 Romeo Mukk
nr 106 Elvi Mägi
nr 107 Peep Rink
nr 108 Madis Randaru
nr 109 Jüri Sulg
nr 110 Elviira Grosberg
nr 111 Jaan Hansen
nr 112 Ilmar
Kõvatomas
nr 113 Arvi Sarjas

nr 114 Mari-Liis Kõuts
nr 115 Agu Treial
nr 116 Heiki Randmäe

Rahvaerakond

Möödukad
nr 117 Piret Tiirusson
nr 118 Matti Zirk
nr 119 Marje Riis
nr 120 Saima Kink
nr 121 Avo Ailt
nr 122 Siiri Sonk
nr 123 Harry Veskiõja
nr 124 Tõnu Kukkk
nr 125 Karin Abel
nr 126 Tiia Mikson
nr 127 Kaarel Omel
nr 128 Viktor Kukkk
nr 129 Tõnu Brauer
nr 130 Talis Kink

Üksikkandidaat

nr 101 Aivo Sonn

“Sipsik” sai liikluslinnaku

Septembrikuu esimesel nädalal valmis Suure-Jaani lasteaia liikluslinnak. Juba eelmisel õppeaastal tuli meie õpetajatel mõte, et võiksime oma mänguväljakul lastele ka liiklust õpetada. Märtsikuusel õpetajate nõupidamisel, kus oligi arutuse all liikluskasvatuse lasteaedades ja selle sidumine õppekavaga, arutasime oma plaani Viljandi Teedevalitsuse liiklusohutuse spetsialisti Sirli Leieriga. Tema leidis, et meie õuealale on tõesti võimalik liikluslinnak teha.

Tänaseks on plaanidest saanud tegelikkus. Paigaldati paarkümmend liiklusmärki, asfaldile värviti vajalikud jooned, nooled ja “sebrad”.

Uue linnakuga käisid juba tutvumas ka Suure-Jaani Gümnaasiumi esimeste klasside lapsed.

Lasteaed “Sipsik” tänab väga Viljandi Teedevalitsust ja eriti Sirli Leierit ning lapsevanem Antti Läätsa, kes aitas linnaku rajamisele kaasa tubli tööga.

Kiira Reimann
Lasteaia juhataja

Võitjad selgunud

Petanque seeriavõistluste viis etappi on läbi ja võitjad selgunud. Naisi osales kokku 16. Meistriks tuli Aavi Uustal, järgnesid Helle Saega, Liis Uustal ja Mare Soosaar. 18 mehe hulgast sai meistritiitli Mauno Mill. Järgnesid Ülar Viies, Urmas Maksimov ja Erki Maksimov.

15. septembril toimus Suure-Jaanis raskusheite võistlus “Sügis 2002”. Kolm parimat olid Urmas Maksimov (11.16), Märt Uustal (11.09) ja Hugo Hommik (11.04).

Hugo Hommik
Spordimetoodik

Olustveres tehakse “elot”

Kes varem hoolega “Leole”-t lugenud, on ehk mitmel korral Olustvere ELO nime vilksatamas märganud. Olustvere elokatel on selja taga kaks põnevat aastat. Just eelmise hooaja kokkuvõtteid tehti septembri lõpus Tallinnas ELO assambleel. Seal kuulutati välja ka ELO reiting, mis tähendab hooaja tublimate tegijate pingerivi. Meeldivaks üllatuseks osutus Olustvere ELO klubi vabariigis 3. koha vääriliseks. Eks oli ju küll aastaga palju häid tulemusi koju toodud (talimängude 1. koht, korvpalli 2. ja 3. koht, kergejõustiku 3. koht, suvelaagri 4. koht jt), kuid aastareitingus nii kõrget kohta ei osanud keegi loota.

Olles headest uudistest tiivustunud, alustab Olustvere ELO klubi lootusrikkalt oktoobris oma 3. hooaega. Ees ootavad uued toredad laagrid koos

vanade sõpradega kogu vabariigist. Uudsenä avatakse Olustveres ka ELO A-rühm (1. - 4. klassi õpilased), et kasvatada klubi tegemisteks-käimisteks tulevase innukaid elokaid. Neilgi seisavad sellest hooajast ees põnevad ülevabariigilised üritused ning osalemine Karepa suvelaagris.

Noorteühendus ELO annab lastele hea ettevalmistuse tulevaseks iseseisvaks eluks. Erinevad projektid: sport, loodus, poliitika, kultuur, kunst jm. toetavad igati isiksuse mitmekülgset arengut ja aitavad kasulikult sisustada noorte vaba aega. Eriti oluline on see viimane, kui uskuda kunagise filosoofi sõnu: “Aeg, kui seda on hästi kasutatud, on nagu haritud põld, mille iga väike lapike annab rohkem eluks vajalikku kui isegi kõige rikkama maapinna avar väli, mille on vallutanud umbrohi ning ohakad.”

Tiina Jaeski
Olustvere ELO klubi
kuraator

SÕNUMID

Jälle oli metsade ja rabade keskel kuulda laulukaja.

Selleks, et au sees hoida Mart Saare elutööd ja loomingut, õppisid laulukoorid üle Eesti tema koorilaule ja organiseerijad muretsesid, et pidu õnnestuks. Nii ka läks: pidu õnnestus suurepäraselt, ilm oli suvine, isegi palavavõitu. Kohal oli ajakirjandus, televisioon, Mart Saare õpilased, sugulased ja tütar Tuuli, samuti külarahvas ja hulk linnainimesi.

Peolistel oli Hüpasaares oht-rasti tegevust: käidi Soomaa giidide poolt juhitud rabamatkal, et oma silmaga näha rabalaugast, kus helilooja ennast palavatel suvepäevadel jahutamas käis, külastati Mart Saare elu- ja

loometeed tutvustavat majamuuseumi, oli võimalus keha kinnitada. Lastele meeldis aga looduslähedane talumajapidamine, eriti lambad. Laulurahvas nautis Hüpasaare loodusmaastiku ilu - puisniite, heinamaid, männimetsi, suuri põlispuid ja taevasse pürgivat kuusehekki.

Muuseumis oli võimalus kuulata elavat muusikat Vardo Rumesseni esituses. Selleks häälestati eelnevalt meie muuseumi põhiline eksponaat - vana tsaariaegne klaver.

Seekord jäi ära traditsiooniline tammepuu istutamine ja lõkke tegemine - kuivus ja tuleoht on siingi murettekitav.

Alustuseks kõlanud “Põhja-

Rabav rabapäev

12. septembril käisid Tääksi kooli algklasside õpilased rabamatkal. Buss viis meid kooli juurest Aimalasse. Ilm oli ilus ja päikeseline. Kohale jõudes leidsime teadete tahvli, millel oli rohkesti infot Parika looduskaitseala kohta.

Rabas leidsime palju marju. Igaüks toppis kahe käega suhu mustikaid, jõhvikaid, pohli ja

sinikaid. Saime hulga vitamiine kõhtu ja usinamad korjasid marju ka kojuviimiseks. Metsast leidsime igasuguseid käike ja urge ning nägime loomade jälgi. Väikejärve ümber liikus maa meie all nagu meri. Jooksime järvele kaks tiiru peale ja mängisime indiaanlasi. Enne äraminekut korjasime veel hulga meisterdamismaterjali kooli kaasavõtmiseks ja tegime klassipilti. Rabast väljudes avastasime, et lapsi oli tabanud

Koolide sõpruskohtumine Sürgaveres

25. septembril toimus Sürgaveres sportlik sõpruskohtumine nelja kooli vahel. Korraldajaks oli seekord Sürgavere Põhikool. Osalesid veel Võhma Gümnaasium, Kirivere Põhikool ja Tääksi Põhikool.

Kuigi tegemist on sportliku sõpruskohtumisega, kujunevad laste omavahelised mõõduvõtmised küllaltki tõsisteks ja tulisteks. Seekord võistlesid poisid korvpallis, millel olid tugevad käsipalli sugemed. Ka mänguvahendiks oli käsipall. Pingelise heitluse tulemusel

jagasi lõpuks 1.-3. kohta Võhma, Kirivere ja Sürgavere poisid. Kõik nad said ühe kaotuse osaliseks. Tüdrukud proovisid oma osavust indiacas (*Indiacas on olemuselt ja mängu ülesehituselt võrkpalliga sarnanev mäng, kus kasutatakse spetsiaalset sulgedega varustatud indiicapalli*). Kindlalt võitsid Võhma tüdrukud. Jõudude vahekord oli sellel alal kindlalt paigas - Võhmale järgnesid Tääksi, Sürgavere ja Kirivere. Vahest veidi omapärasem oli suur teatejooks läbi Sürgavere. 3-4 kilomeetrit pikk rada oli ette valmistatud õpilaste endi poolt. Jooks koosnes 20 etapist, kus tähtis roll oli

vaim” tõi hinge pühaliku tunde ja südamesse värina. Laul laulu järel ja järsku oligi kõik läbi. Nii nagu lõpeb siin põhjataeva alla ka meie lühike suvi ning algab kurb ja nukker martsaarelik sügis. Peale tänusõnu peolised lahkusidki, sest üritus jätkus Suure-Jaani kalmistul ja kirkus.

Hüpasaarde jäi lauljatest maha häälekaja, mis peab kajama kuni järgmise peoni. Et hoida inimeste hingest alles tuld, et meie rahvusliku muusikalooja ja arendaja Mart Saare sünnikoht Hüpasaare ei läheks niipea inimeste südameist ja meeltest.

Kalle Jaaniste
Mart Saare Majamuuseumi
järelvaataja

rabahaigus - kõigil olid keeled, hambad ja käed lillaks värvunud.

Matk meeldis meile. Sellel päeval saime arvatavasti kõik targemaks. Nägime looduses raamatutest tuttavaid sootaimi, tundsimme joovastavat sookailu lõhna ning saime olla koos kõigi sõpradega.

Art Aarelaid, Karel Talvistu
ja Urmas Põdra
Tääksi Põhikooli
4. klassist

kohtunikel, kes toimetasid oma etapil osalejad täpseks ajaks õigesse kohta. Olid ju kõik jooksjad mööda küla laiali ja ootasid oma korda. Ka sellel alal osutusid võitjaks Võhma lapsed, neile järgnesid Sürgavere, Kirivere ja Tääksi.

Kui kokkuvõttes tehtud ja kõiki osalejaid autasustatud, siis rüübatu sooja teed, lasti kringlil hea maitsta, vahetati muljeid ja tehti tulevikuplaanegi. Üritusega jäidi rahule.

Täna kõiki, kes aitasid seda ettevõtmist organiseerida ja läbi viia. Soovin jõudu Tääksi kooliperele, kes on järgmised korraldajad.

Aires Pöder

785 aastat Madisepäeva lahingust

Laupäeval 21. septembril kogunes ligi 150 kooliõpilast, õpetajat ja lapsevanemat Kiriverest, Kalmetult, Raudnast, Suure-Jaanist, Sürgavere ja mujalt Lõhavere linnamäele, et austada muistse Sakala maavanema Lembitu võitlust iseseisvuse eest.

Päevakohase kõnega esines Vello

Aleksejev. Viljandi Kultuurikolledži üliõpilaste eestvõttel lauldi vanu sõjalaule.

Päeva oodatum moment oli muinasaja sõjameeste esinemine. Noored osavad mehed Tallinnast ja Tartust pidasid mõõku ja sõjakirveid kasutades maha tõelise omavahelise turniiri. Tutvustati ka vanu sõjariistu ja kaitsevahendeid.

Hiljem said poisid ise oda lennutada ja sõjakirvega märki tabada. Koolide võistkonnad osalesid viktoriinis. Osavõtjaid jätkus lõkke äärde ja vanu mängu mängima. Ilm ei soosinud küll meie ettevõtmist, kuid lastel oli huvitav ja tegevust jätkus.

Hiljem oli soovijail võimalus Madi talu pererahva eestvõttel matkata oletatavates Madisepäeva lahingu paikades Madi kalme ja Risti kabeli juures.

Ürituse korraldas Sürgavere Põhikool ning rahaliselt toetas Suure-Jaani vald.

Tuleval suvel on plaanis Lõhavere linnamäel korraldada linnusepäev.

Endla Reimann

FOTOD: Jaanus Siim

Oh kooliaeg, oh kooliaeg, millal sina olid...

14. septembril oli väike Suure-Jaani tavapärasest rahvarohkem. Tulijaid oli kõikjal üle Eestimaa. Põhjus - hariduselu 315. aastapäev ja vilistlaste kokkutulek.

Koolipere pidutses päev varem, kui tänased õpilased kuulasid ettekandeid kooli ajaloo vaheldumisi muusikaliste etteastetega. Selle päeva sisse mahtusid veel kohtumised vilistlastega, korvpallilahingud ja disko.

Ei teagi täpselt, kui palju on neid, kes on lõpetanud ajalooliselt Suure-Jaanis tegutsenud koolid. Gümnaasiumi (keskkooli) lõpetas kevadel 54. lend. Suure-Jaani sai kooli 1687. aastal pärast seda, kui Rootsi kuningas Karl XI andis välja korralduse koolide rajamise kohta kõikidesse kihelkondadesse ja B. G. Forseliuse eestvedamisel alustati õpetajate

ettevalmistamist eestikeelsete koolide tarvis. Võime olla uhked - meie kool kuulub Forseliuse Seltsi, mis ühendab Forseliuse-aegseid kooli.

Vilistlasena ja õpetajana olen kooliga tihedalt seotud. Olen õppinud n-õ Kondase koolis Ilmatari tänavas, kus praegu kogu vabrikust algklassid. Mäletan uue maja ehitamist ja avamist 1961. aastal. Minu-aegsetest õpetajatest on veel rivis keemiaõpetaja Tiina Idla.

Vilistlastest õpetajaid on ametis kuus: Ly Valdmaa, Age Einulo, Avika Soosalu, Kersti Vendelin, Helle Saluveer ja Rihet Aver. Kooli raamatukogus töötab minu klassiõde Imbi Kährrik. Puhkpilliorkestrit juhatab Rein Vendla. Ka majanduspersonalil hulgas on kooli vilistlasi: Eda Noodapera, Ly Uuetoa, Aime Härm, Mare Pöder ja Enn Sääsk.

Meie õpetajad on väga paigatruud: üle 30 aasta on siin lapsi õpetanud algklassiõpetajad Ene Männik, Aime Kirm ja Helga Mirka.

Alati, kui saan sügisel endale uue viienda klassi, uurin järele, millised

perekondlikud seosed on neil Suure-Jaani kooliga. V b klassi 20 õpilasest on 16-l ema, isa või mõlemad meie kooli vilistlased. VII b klassi poisi Kaupo Kuresoni ja ka tema ema esimene õpetaja oli Ene Männik.

Olen õpetanud oma klassiõdedevendade ja oma kunagiste õpilaste lapsi. Neid on palju, kes võivad Suure-Jaani kooli oma pere kooliks nimetada, sest siin on käinud nende emad-isad, tädid-onud, vennad-õed, lapsed ja lapselapsed. On meeldiv, et meid usaldatakse, et siin antavat haridust peetakse korralikuks. Üle 12 aasta tuli meie kooli kuldmedal. Selle pälvis Maarja Lillsaar.

Pidupäeval mõtlen uhkusega näiteks oma 45. lennu noortele, kes on targad ja edukad. Nad on hakkama saanud!

Kui palju huvitavaid kohtumisi mahtus ühe öhtu sisse! Mõnda koolikaaslast pole tõesti "sada aastat" näinud. Kõige vahvam on see, et kooli kokkutulekul oled ikka veel "poiss" või "tädruk". Pensionieas kooliõed naersid kui plikad!

Suure-Jaani on väike, pole siin tööstust ega suuri ettevõtteid. Aga meil on oma auväärne kodukool, mis ühendab erinevaid põlvkondi. Edu talle ka edaspidi!

Helle Saluveer

Uus hooaeg

Sügis on käes ja Suure-Jaani kultuurimajas uus hooaeg alanud. Iga alguse puhul tehakse plaane. Oleme meiegi oma tööka kollektiiviga vaagunud eelmise hooaja plusse ja miinuseid, teinud plaane ning seadnud uusi sihte.

Mis siis meie vanas, 98-aastasest majas toimub? Hea meel on tõdeda, et kuus ringi saavad endale värskest remonditud ruumid. Väikeses saalis tegutseb viis ringi ja see ruum ei olnud uut värvikatet näinud umbes 20 aastat. Vastremonditud ruumi on nüüd võimalik ka väikesteks üritusteks välja rentida. Käsitööringi tuba ei olnud naiste teadmist mööda umbes 35-40 aastat pintsli näinud. Nüüd on need mure murtud ja loodan südamest, et ringide töö hoogustub veelgi.

Olen võlgu selgituse kõikidele headele inimestele, kes annetasid saali põranda remondiks. See raha on alles ja ootab põranda remonti. Takistus tekkis sellest, et põranda remondi eelarve osutus esialgu plaanitust suuremaks. Ekspertide sõnul ei olnud mõtet põrandat ainult lihvida. Tulemus ei oleks olnud see, mida tahtsime. Põranda remondi mõtet ei ole maha maetud. Ootame paremaid aegu.

Eks meie vana maja peleta ka publikut eemale. Mitte inimesi, kes kollektiivides tegutsevad, vaid just keskealisi külalstajaid. Oodatakse tänapäeva nõuetele vastavaid ruume. Pöen ka ise seda, et maja on selline nagu ta on, aga teeme oma tööd süda-

mega ja vastavalt võimalustele. Ei saa hüpata üle oma varju.

Kõigele vaatamata on tegemisi omajagu olnud. Hooaja jooksul oli kultuurimaja korraldada ja koordineerida 143 üritust. Nii palju? Siia hulka on loetud kõik, mis kultuurimajas toimub või mida kultuurimaja korraldab: kontserdid, kinoseansid (oleme maakonnas peale Viljandi linna ainukesed, kes filme näitavad), seminarid, näitused, lasteüritused, jne. Kokku külastas üritusi aasta jooksul ligikaudu 12500 inimest. Statistika näitab, et iga suurejaanlane käis siin umbes 9 korda. Kuigi võib julgelt väita, et Suure-Jaani üritused (eriti suvised) ei ole ainult meie kohaliku rahva üritused. Oleme kogu vabariigi tähelepanu orbiidil. Eriti Järvepeo ja Muusikafestivaliga. Kõik see nõuab aga raha ja veelkord raha. Ei ole lihtne linna väikese rahakotiga kõiki üritusi majandada. 30000-35000 krooni aasta ürituste eelarveks ei ole piisav. Sel aastal oleme üritusi korraldanud juba 160000 krooni eest. Järelikult on ülejäänud raha vaja leida. Kõne alla tulevad fondid, projektid ja muud abilised. Pidevalt on tunne, et oleme majandusettevõtte, kes otsib raha, et end ära majandada. Siinkohal tahan sügavalt tänada kõiki abistajaid, kes on meid pidevalt aidanud. Eriline tänu Suure-Jaani ja Olustvere vallale, Viljandimaa Kultuurkapitali Ekspertgrupile, Viljandimaa Omavalitsuste Liidule ja kõikidele asutustele ning ettevõtjatele, kes on oma abistava käe ulatanud. Uskuge mind, ei ole hea tunne olla küsija rollis. Põdema ei peaks aga ka need, kellel tuleb öelda

"ei". Igasugune abi väikelinna kultuurile edendamiseks on alati tere- tulnud.

Miks me siis tegutseme, kui raha ei jätku? Mis saaks, kui kultuurimaja ära kaoks? Mõni kindlasti arvab, et pole hullu, linnas ju konkurentsivõimeline "Arturi Juures" olemas. Kas ikka on? See, kui ansambel mängib ja tantsida saab, on kõrtsi-õhtu. Seda peab ka olema. Kõik meie korraldatud üritused on alati programmiga ja midagi peale tantsu pakkuvad. Mul on hea meel, et väikelinnas on selline toitlustus- ja ajaveetmise koht, kuid näen selles pigem koostööpartnerit, kui konkurenti. Sellesuvised muusikapäevad olid meie korraldatud, aga "Arturi Juures" oma eksootikaga kindlasti rohkem publikut toov. Seegi, et Keskerakonna Noortekogu oma ürituse seal korraldas, andis peole parasjagu võrtsi. Niisiis koostöö. Koostöö kooliga, Kappide Majamuuseumiga, kirikuga, Jahimajaga, kohvikuga, Sür-gavere ja Paala rahvamajaga, Olustvere lossiga, ka asutuste ja ettevõtjatega. Koostöö viib ainult edasi.

Mida toob uus hooaeg? Kindlasti jätkub kõikide praegu tegutsevate ringide töö. Neile lisandub laste tantsurühm "Loitsuke", ja laste laulurühm. Kokku tegutseb majas 14 ringi ja kollektiivi. Igaüks võib leida endale midagi sobivat. Infot saab telefonil 71 386 ja meie reklaamtahvililt, kuhu paneme välja ringide töö alguse ajad. Alati võib ka kultuurimajast läbi astuda ja lisateavet küsida. Kahjuks ei alusta enam tööd lillering. Õpetaja Anu Pindsoo ei leia võimalust oma pinga töö kõrvalt ringe juhendada.

Sellest on väga kahju. Loodame probleemidele siiski lahenduse leida. Ei jää tulemata ka üritused. Kõik tähtsamad projektid - Pääkapikumaa, Tantsi uude aastas, Salong ja muusika, Järvepidu, Suve lõpu pidu, teatri ühiskülastused, kontserdid, diskod, lasteüritused - kõik on plaanis ka sel hooajal. Kuidas ja kui palju, sõltub kindlasti ka uuest volikogust ja uuest eelarvest, rahade eraldamisest fondidest, kultuurkapitalilt jne. Ja muidugi teist, publik. Mida rohkem te üritusi külastate, seda rohkem on võimalik neid korraldada.

Tänan ka Suure-Jaani noori. Olete väga teotahtelised ja üpriski distsiplineeritud. On vaid üksikuid julgeid kultuuriasutusi, kes riskivad diskosid teha. Just sellepärast, et lõhutakse ja kakeldaks. Meilgi on probleeme olnud, kuid oleme alati lahenduse leidnud. Palun teid, jätke reklaamid rahule. Uskuge, on väga ebameeldiv ja kulukaski, kui ühe ürituse reklaami peab paigaldama 3-4 korda.

Jutt sai pikk. Tänan südamest kõikide ringide juhendajaid ja maja töötajaid, kes on professionaalsed ning suhtuvad oma töösse armastuse ja entusiasmiga. Aitäh ka isetegevuslastele, kes peale tööd meie majja tulevad. Järelikult on midagi, mis teid siia toob. See on isetegemise rõõm ja tahe. Vaadake neid, silmad säravad neil kindlasti rohkem, kui teistel.

Tulge meie majja ja te ei kahetse.

Tiiu Siim

Suure-Jaani kultuurimaja direktor

President Arnold Rüttili käest võtavad Olustvere aleviku auhinna vastu Kersti Kulla ja Taivo Teder.

FOTO: erakogust

Olustvere alevik - Eesti kauneim

Vabariigi Presidendi poolt 1997. aastal välja kuulutatud kodukaunistamise konkursi "Kodu kauniks" korraldatakse iga-aastaselt. Konkursi eesmärgiks on ühise elukeskkonna korrastamine ja selle üldilme parandamine.

Konkurssidel on osalenud ka Olustvere vald. 1999. a sai Tääksi küla vabariigi parima küla ja Tääksi külas asuv Mäelt talu kauneima koduõue tiitli. Maakonnas on tunnustatud Kuhjaverre küla heakor-rastatust.

Käesoleval aastal pälvis oma kategoorias vabariigi parima tiitli Olustvere alevik. Olustvere puhul tõsteti eriti esile suure-

pärast liigirikast lossiparkki ja esindusliku arhitektuuriga, väga hästi säilinud mõisa-kompleksi ning maamajanduskooli ümbrust. Neid nimetati selle asula pärliteks.

Suure töö asula heakorramisel ja mõisakompleksile ning pargile "krahvi-aegse" näo andmisel on ära teinud Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool. Elamu-kvartali korrashoiu eest hoolitseb OÜ Olustvere Soojus.

"Kauni kodu" konkursi võitjate autasustamine toimus 23. augustil Paslepas, kus Vabariigi Presidendi auhinna käisid vastu võtmas Olustvere Vallavolikogu esindaja Kersti Kulla ja asevallavanem Taivo Teder.

Mari-Liis Kõuts

Olustvere valla

heakorra ülevaatuse korraldaja

Vaata läbi arvuti maailma

Vaata Maailma sihtasutus käivitas sel aastal projekti, mille eesmärgiks on anda arvuti ja Interneti algkoolitust 100000 inimesele. Projekti patrooniks on Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel. Viljandi maakonnas peaks kaasatuid eeldatavalt olema 8% elanikkonnast. Projektiga tahetakse olulisel määral tõsta Interneti kasutajate hulka ja juurutada täiskasvanutes elukestva õppe kontseptsiooni.

Siiani vabariigis koolitustel osalenutest on pensionäre 14%, töötuid 7% ja koduseid 9%. Üle 65-aastaseid on ~8% koolitatutest. Just pensionärid ja kodused inimesed satuvad kahjuks harva arvuti juurde ja Interneti. Paljud vanemad inimesed pelgavad aga arvutit üldse puutuda. Üsna levinud on ka arusaam "mis nüüd mina, vana inimene, enam - see rohkem noorte värk".

Üks võimalikest koolituskohtadest piirkonna huvilistele on Suure-Jaani Gümnaasiumis. Kursusi viib siin projekti raames läbi Tõnu Siimsoo. Soovi korral võib end aga ka mujal, näiteks Viljandis toimuvatele kursustele kirja panna. Eeltingimuseks on vaid vabade kohtade olemasolu, elukoht ei ole määrav. Koolitus toimub kahel järjestikusel päeval ja kestab korraga neli tundi. Osalenud saavad kaasa õppematerjalid.

Et julgustada siiani arvutist väga kaugel olnud inimesi, küsitlesime neid, kel kursust juba selja taga.

Ene Männasson (kokk): "Kuulsin sellisest tasuta õppimise võimalusest televiisorist ja tekkis huvi. Siiani olin kartnud, et programmid on rasked. Ka minu inglise keele oskus jätab soovida. Nüüd olen küll väga rahul, et tulin. Kindlasti tahan edasi õppida ja harjutada. Noored kasutavad e-posti, saan edaspidi nendega arvuti teel suhelda."

Ülle Vahtramäe (päevane korrapidaja): "Laste kõrvalt olin enne pisut arvutiga mänginud, aga midagi eriti ei osanud. Ei jäänud nende kõrvalt meelde. Ka inglise keelset mõistet olid rasked. Nüüd olen palju vajalikku juurde õppinud. Kodus on arvuti olemas ja Interneti-punkti saab ka minna. Lastele ja ka välismaale on hea e-posti teel kirjutada".

Eha Lepik (pensionär): "Ei olnud enne üldse arvuti vastu huvi tundnud, ei julgenud neid puutudagi. Aga mõtlesin, et peaks kaasajaga sammu pidama. Lapsed oskavad, meie, pensionärid, peaksime ka oskama. Nüüd hakkas päris meeldima. Kui kursusel millegagi hakkama ei saanud, siis teised aitasid. Ei maksa karta. Sain siit julguse ja huvi. Sain selgeks, mida arvutiga on võimalik teha. See on väga tarvilik asi. Tahan kindlasti edasi proovida. E-posti teel saan suhelda nooremate sugulastega."

Miks võiks vanem inimene, kes enam tööturul ei konkureeri, arvutit

õppima hakata? Selleks võib leida mitmeid põhjuseid. Kes teeb kirjatööd või peab majapidamisarveid, see saab kindlasti üsna ruttu aru, et neid töid lihtsustab arvuti tunduvalt. Ka iga-aastaste andmete kogumine, süstematiseerimine ja hilisem otsi-

mine on arvuti abil tunduvalt lihtsam. Andmeteks võivad siinjuures olla nii toiduretseptid, raamatute asukoht riigitel, õnnitlussalmid või mingi muu igapäevane informatsioon. Hoopis mugav on aga arvuti - ja muudugi Interneti - abi kasutada siis, kui vajame mingit informatsiooni. Huvitagu meid siis näiteks see, mis kellast pääseb kolmapäeval Kunstimuuseumi, milliseid etendusi mängitakse Draamateatri esimesel novembril või see, mis kell on võimalik sõita Tartust Narva ja kas liinil Kauksis vahepeatus on. Nendele ja tohutule hulga teistele küsimustele saame ise Internetist vastused otsida. Väga paljud ajalehed ja ajakirjad omavad tänaseks võrguversioone või vähemalt sisututvustusi-ülevaldeid. Internetis saab tutvuda teenuste ning toodetega ja ka kaupi tellida või oste sooritada. Kel parem keeleoskus või lihtsalt rohkem huvi, see võib uurida teiste riikide kodulehti ja selle läbi maailma tundma õppida. Rääkimata juba mugavast ja odavast võimalusest e-kirju vahetada. Ja seda kõike kodunt väljumata või vaid lähimasse Interneti-punkti minnes.

Viljandi Arvutikooli õpetaja Toomas Rähn rõhutas samuti, et e-posti teel on väga mugav suhelda sugulaste-tuttavatega, kes on maailma mõnda kaugesse punkti reisinud. Igal pool on avalikud Interneti-punktid ja -kohvikud. Mure, kuidas kaugel olijatel läheb, on palju väiksem, kui on võimalik vaid paari minutiga kirju vahetada.

Tõnu Siimsoo arvas, et kursustel käinud said kaasa vähemalt algtaandmised ja julguse edasi tegutseda. Ta lisas, et paljud tulevad kursusele seetõttu, et neil ei ole kodus Interneti-ühendust. Nüüd on kokku lepitud, et pensionärid saavad edaspidi hakata käima kooli arvutiklassis. Igaühel on võimalus tööpäevadel kell 15-20 üheks tunniks Suure-Jaani Gümnaasiumi arvutiklassis arvutiaeg saada. Nii peaksid kursusel omandatud oskused kinnistuma ja inimesed pääsevad mugavamalt (väiksemate järjekordadega kui avalikus Interneti-punktis, kus arvutite arv väiksem) Interneti.

Toomas Rähn lisab, et ka juba olemasoleva väikese arvutikas-

tamise kogemusega inimene saab kursustelt kindlasti teada uusi võimalusi, mida arvuti pakub. "Kõike ei jõua ju ise avastada ikka on hea, kui on keegi juhendamas. Saab küsida nõu ja abi ning lahendusi oma varem tekkinud probleemidele."

Oktoobris algavad projekti raames uued tasuta kursused. Neile on kõigil huvilistel võimalik registreeruda telefonil (0) 669 6222 iga päev kell 8.00-20.00. Registreerumisel küsitakse teie käest nime, isikukoodi ja kontakttelefoni ning seda, kus, mis keeles ja millal soovite kursusel osaleda.

Tõnu Siimsoo ütles, et eriti oodatud on vanemad inimesed ja kaugemate küladel rahvas. Toomas Rähn julgustas kahtlejad: "Üks väikene kogemus arvuti taga on kindlasti ilmatuma huvitav ning põnev. Valmis peab olema selleks, et õppimine on teatavasti raske ja vaevarikas tegevus. Kõik ei seisa mees ja alatasa juhtub iga-aastaseid äpardusi. Umbes nagu jalgrattasõidu õppimine. Mäletate küll, kuidas see lapsepõlves käis - kukkumisi ja katkiseid põlvi tuli alatasa ette. Kui aga sõit selge, siis ei unune see enam iial. Ja rattasõit on ju mõnus ja kasulik. Arvutiga on sama moodi. Alguses on vaja pisut vaeva näha, kuid siis avanevad hoopis uued võimalused. Julget pealehakkamist!"

Leili Kuusk

Selgitus Sakala artiklile

"Võlakoorem läks üle piiri"

Miks võlakoorem läks üle piiri?

Riiklikust Investeeringute Programmist (RIP) eraldati Tääksi võimla ehitamiseks kokku 5,017 miljonit krooni. Sellest saime 2000. aastal kätte 1,617 miljonit krooni. Ülejäänud summa lubati eraldada järgmise aasta riigieelarvest. Summasid aga vähendati ja 2001. aastal saime RIP-i raha ainult 2,22 miljonit krooni. Ehitamist alustati 2000. a sügisel. Et võimla planeeritud ajaks - 1. septembriks 2001 - valmiks, pidime võtma saamatajäänud summa võrra rohkem laenu. Majanduslikult oleks olnud väga kahjulik lükata ehitamise jätkamine edasi käesolevasse aastasse, kus eraldati viimane osa RIP-i rahast s.o 1,18 miljonit

krooni.

Milline on tegelik olukord käesoleval ajal?

Võimla ehitamiseks võeti laenu 4,5 miljonit krooni. Sellel aastal eraldatud RIP-i raha 1,18 miljonit maksime kevadel laenu katteks tagasi ning põhilaenu osa langes 3,65 miljonile kroonile. Seega laenukoormus langes alla 75% (artiklis 93,76%) ning iga-aastane tagasimakse alla 10% eelarvest (seadusega lubatud 20%). Kuna eelarve suureneb aasta aastalt, siis paari aasta pärast on aastane tagasimakse ~5% eelarve mahust. Selle aasta märtsiks oli kõik seadusele vastav ja mis kõige tähtsam, püstitatud eesmärk oli saavutatud.

Are Aua

Olustvere vallavanem

Veel üks täpsustus: Olustvere vallas oli k.a 1. juuli seisuga 1520 elanikku, mitte 1300, nagu ekslikult kirjas 27. septembri "Sakalas".

Tants kui teraapia

Neli aastat tagasi lõpetasin Tartu Ülikooli kaugõppes (nn. avatud ülikoolis) kaheaastase aeroobikatreenerite koolituse. Nüüd hakkasin aeroobika ja 1,5 aastase poja kõrvalt põhjalikumalt tegelema laste- ja loovtantsuga. Tüdrukuid juhendasin ka varem, aga tunnen, et kursused Eve Noormetsa juhendamisel on minu töö viinud uuele tasandile. Lähened tantsule ja tantsu juhtimisele hoopis teise nurga alt. Ise arvan, et tunnid on muutunud huvitavamaks - õpilastel on rohkem tarvis oma fantaasiat rakendada. Varem läksin tundi valmis materjaliga, et palun tehke nii nagu mina. Nüüd on paika pandud lõpptulemus ja juhendid kuidas sinna jõuda ning õpilased lahendavad ülesande vastavalt oma võimetele. Lastel on ju väga häid ideid, mida hiljem saab ka esinemiskavades ära kasutada.

Kuid mis üldse on loovtants? Loovtantsu eesmärk on anda edasi tundeid läbi liikumise. Siin ei ole "õiget" ega

"valet". Tähtis on, et tantsija meelitaks välja oma sisemised ressursid ja avaldaks neid selgelt. Tundide eesmärk ongi arendada laste ja noorte keskendumisvõimet ja koordineerimist, suurendada väljendusoskust, tutvustada tantsuelemente ning saavutada liigutuste dünaamilisus, graatsilisus ja kergus.

Kuid kõige tähtsamaks pean seda, et näen, kuidas noored lähevad julgemaks, enesekindlamaks ja kannatlikumaks. Tore on vaadata, kuidas ajapikku avanevad ka tagasihoidlikumad ja needki, kes kipuvad oma keha häbenema. See pärast pean tantsutundi mingil määral teraapiaks, kus neid õpivad iseenest tundma ja avastavad oma võimeid. Hindamatu on lapse rõõm ja rahulolu mõttest, et ära tegin - ma sain hakkama. Ning hakkama saavad ja ära teevad lõpuks ka need, kes on öelnud, et mitte mingil juhul, mitte kunagi ei julge ja ei tee.

Aurelika Subi

Lühikesed õpetlikud lood

Kui me juba oleme alluvale midagi ülesandeks teinud, tõstame ta enesest kõrgemale nagu lapse.

Mida ta võiks sealt näha? Oma teed loomulikult.

Saabubki lahkumise hetke. Ta ei tunne seda. Nagu laps ei tunneta lahkumise hetke lähedust, kuigi on kohe-kohe valmis vanematekodust lahkuma.

Nii ka meie hüvastijätt. See on

ainult meie jaoks. Meie ju tunneme, et kohe-kohe näeb ta meie abiga oma teed. Me varastame ta iseendalt. Kuid meie võimuses pole midagi muuta.

Meid juhib meie enese tee.

Pettus on kahe vanema laps. Seda võivad tahta mõlemad. Või ainult üks. Mõlemad võivad ka seda mitte tahta.

Kes on petetu? See, kes vaikselt palvetades ise soovib olla petetud.

Kus on petetud olla tahtmise piir? See, kes soovib kuulata mitte

igasugust, vaid ainult üht kindlat tõe, sunnib teist pettusele. Või pooldab tõe, mis on pettusega pooleks.

Petetud ei soovi olla see, kes on tõe suhtes ükskõikne, peasi, et see on tõe. Jõud on ükskõiksuses.

Ükskõiksus teadaande suhtes ei ole ükskõiksus tegude ja saatuste suhtes.

Maaialm allub ükskõiksetele.

Maaialm allub neile, kel on tee.

Ümber jutustanud
Üks Naine Helekollane

KUU KÜSIMUS

Milline on teie eredaime mälestus kooliajast Suure-Jaanis?

Ardi Valma
1. lend (1944-1949)

Oli vahetult sõjajärgne aeg, elati küllaltki suure hirmu all. Kodus õpetati, kus ja mida rääkida tohib.

Õppetöö toimus praeguses algklasside majas kahes vahetuses. Kesk-koolil olid tunnid kella kahest kaheksani. Laulukoori proovid ja muu klassiväline tegevus peale seda. Ehitasime kooli staadioni. Koolimaja ees oli õhutõrjekahurite augud ja veidi eemal kaitsekraav. Nende kinnijamine oli igatüüpe auasi. Meil olid toredad noored õpetajad, kes andsid endast parima. Tegime koerustikke ka, aga need olid sellised, mis ei teinud kellelegi haiget. Koolis olid tugeva tasemega klassiõhtud, kus üks klass valmistas programmi ette ja terve kool oli publikuks. Esinesid laulukoor ja kõnekoor, lauldi duetti, tehti näitemängu, tantsiti. Tantsumuusikat tehti akordioniga. Kõnekooriga käisime esinemas ka Kildul ja Sürgaveres.

Kooliaeg oli üks tore aeg.

Eda Nodapera

21. lend (1966-1969)

Üheksanda klassi sügisel käisime koolis teises vahetuses, see oli umbes kella ühest päeval kuni kaheksani õhtul. Meenub igasuguseid juhtumisi. Kuidas ma ühele klassivennale uued prillid pidin ostma ja miks ma keemia lõpuksami teiste ainete viite kõrvale kolme sain. Siiani on täpselt mees.

Koolivormi kandmist nõuti nii täpselt, et kampsunit võis peita vaid vormipluusi alla. Vorm oli ühtaegu nii hea, kui halb. Tollel ajal ei saanud valida riidetust vastavalt koolimaja temperatuurile, praegu toob ühtse vormi puudumine teravalt välja klassivahed.

Meie lend hoidis kenasti kokku, ilmselt oli see tingitud sellest, et elasime enamuses internaadis. Kooliaeg mõeldus rahulikult, teadmisi sain piisavalt, et jätkata õpinguid TPI-s. Valdavalt on sellest ajast head mälestused. Varju heidab ehk väheke see komsomoli "värk". Kord oli üks komsomoliüritus samal ajal kinos näidatava filmiga "Sõda ja rahu". Meil keelati siis kinno minek, vaatamata sellele, et tegemist oli kohustuslikul kirjandusel põhineva filmiga.

Ly Pollmann

40. lend (1977-1988)

Meenuvad sõjalise algõpetuse

tunnid ja tsiviilkaitse õppused. Praegused õpilased ei tea sellistest asjadest mitte midagi. Mina olin nii vaikne ja tagasihoidlik tüdruk, et minuga ei juhtunud mitte kunagi mitte midagi põnevat. Parimad asjad olid klassiekskursioonid mööda vabariiki ning lõpuklassides Moskvasse. Tüütud olid oktoobrilaste, pioneeri- ja komsomoliorganisatsioon. Kogu aeg käis kõva agiteerimine, et sa pead liikmeks astuma ja kui ei astunud, kutsuti "kohvile". Elu käis nagu nõõri mööda, kõik pidid olema ühte meelt. Hea, et praegu seda pole. Kuid kohustuslik koolivorm oleks võinud edasi kesta.

Aime Elts

27. lend (1970-1975)

Koolielu oli tavaline, põnevamad asjad olid kahepäevased klassiekskursioonid. Algul lähemad kohad, siis Saaremaa, edasi Leningrad ja Moskva.

Meil oli tõeliselt hea klassijuhataja Tiia Männik. Praegu tagantjärele mõeldes tundub, et ta päästis meid paljudest suurematest pattudest.

Ühel aastal jäime pinginaabriga koolivormi mütsi ostmisega veidi hiljaks ja Suure-Jaanist said need otsa. Ilma mütsita kooli ei lastud ja me pidime minema sellepärast Viljandist mütsi ostma. Kord oli kord, igauks nõudis niipalju, kui jõudis. Tüdrukutel mõõdeti seeliku pikkust, poisitel kontrolliti, et juuksed krae peale ei ulatuks. Poisid käisid kaelad pikaks venitatud ja rullid taha juustesse keeratud.

Pioneer ma olin, kuid komsomoli ei astunud ja väga ei sunnitud ka. Poisid, kes meil ansamblis pilli mängisid, pidid küll astuma.

Kõik, mis sellest ajast meenub, on positiivne. Distipliin oli meie ajal hoopis tugevam, kui praegu ja ega need pahandused siis nii kerged tulema olnud.

Maarja Lillsaar

54. lend (1990-2002)

Toredaim oli viimane - kaheteistkümmes - klass, hakkasin juba ise mõtlema ja tekkis tugev sõpruskond, kellega sai palju koos oldud. Meenuvad rebastepidu, õpetajate päeva tähistamine, tipupidu. Tekkis tunne, et ei tahakski siit koolist ära minna. Arvan, et kui inimene ise tahab õppida, siis ei ole tähtis, kus ta seda teeb, õpetajad on siin väga head.

Enne gümnaasiumi olime a ja b klass, kelle vahel käis pidevalt rebimine, kumb tugevam on. Gümnaasiumis jaotati meid reaali- ja humanitaarklassiks. Sellest ajast oleme olnud üks sõbralik ja kokkuhoidev lend.

Algkooli päevilt meenub, kuidas üks poiss pandi karistuseks minu kõrvale istuma. Mulle oli see õudne, kuigi karistust kandis poiss, mitte mina! Natuke oli sellest siiski minulgi kasu, sest poisil olid rasvakriidid, mida minul polnud ja ma võisin nendega joonistada.

Olles värske üliõpilane, olen mõelnud, et koolis käies me tegelikult ei taipagi, kui hea on olla väikeses koolis oma sõprade keskel.

Minul püsib kindlalt mees Suure-Jaani kooli toetav ja soe õhkkond.

Asta Miiilmäe

Kondase kool (1935-1940)

Koolimaja asus Köleri 18. Majas oli kolm klassiruumi ja õpetaja andis ühes ruumis kahele klassile korraka tunni. Kooli direktor härra Kondas oli korteris kõrvalmajas. Nii direktor, kui kõik kolm õpetajat olid hommikust õhtuni kogu aeg õpilaste keskel. Kondasel oli kombeks pidada kõiki riiklikke tähtpäevi. Vabaduspäeva eelõhtul videvikus võttis koolijuht õpilased endale sappa ja tõrvikutega mindi Lembitu monumenti juurde. Seal peeti aktus ja süüdati küünlad. Samuti käidi suruaial, kus süüdati küünlal leitnant Tissi haual.

Kord oli koolis kõva, mäletan kuidas Kappi proua klassi tulles koputas laulatusõrmusega korra vastu lauda ja sellest piisas, et valitseks hürvaikus. Kondas oli selline mees, kes oskas õpilaste aja niiviisi ära sisustada, et ulakustele ei olnud eriti aega mõelda. Ega siis polnud sellist hulkumist nagu praegu, kool kontrollis, et ükski laps peale lubatud aega väljas ei oleks.

Kooliväliseks tegevuseks oli meil koolipargi rajamine praeguse algklasside maja juurde. Ja loomulikult oli tähtis töö Kondase silla ehitamine üle järve ning lüüvali talvel. Muusikahuvilised poisid kutsus Kondas enda poole, õpetades neile nii viiulit kui puhkpilli, samuti sai seal koroonat mängida. Tüdrukutele õpetasid preili Rebane ja proua Nilson käsitööd.

Minul on kooliajast vaid head mälestused.

Jaanus Siim

ARSTI NÕUANNE

Peeringlus ja tasakaaluhäired

... on eriti kesk- ja vanemaealiste jaoks tuttav, mõnele isegi igapäevane mure. Tähtsaimaks tasakaaluorganiks on sisekõrvas asuv poolringkanalite süsteem. Kuni 90% kõigist tasakaaluhäiretest on põhjustatud muutustest just selles süsteemis, mitte „lubjastumisest“ või vereringehäiretest. Kanalites võivad ajutiselt tekkida vedeliku ringlemise häired või ummistused. Nüüd ei suuda aju kehaasendit enam õieti tõlgendada. Tagajärjeks on tunne, et ümbrus või keha ise pöörleb või liigub. Sageli kaasneb sellega tugev iiveldus, oksendamine või kõhulahtisus. Haigus nimetatakse vestibulopaatiaks. Vaatamata väliselt raskele haiguspildile on ta ohutu ja paraneb ise. Vajalikuks peetakse haige võimalikult varajast aktivatsiooni. Pikemaks ajaks voodirežiimile jäämine aeglustab paranemist. Just need liigutused, mis tunduvad kõige ebamugavamad, soodustavad normaalse vedelikuringe taastumist poolringkanalites. Ravimeid määrab arst siis, kui esineb ka tugev iiveldus või oksendamine.

Sageli tekitavad peeringlust pinged olavõõtme- või kaelalihastes. Siin on abi pikaajalise pea sundasendi vältimisest, võimlemisest ja massaažist.

Kui aga ägedale peeringlusele kaasnevad nägemis-, kuulmis-, neelamis- või kõnehäired, on haiguse põhjuseks enamasti vereringe häired ajus.

Sageli kaebavad eakamad inimesed pideva peauimasuse või pööratuse üle. Põhjuseks on vananemisega seotud närvirakkude hävimine. Võime kontrollida oma kehaasendit väheneb elu jooksul poole võrra. Eriti raskeks muutub liikumine pimedas. Sageli esineb juhtumeid, kus inimene öösel tualetti kiirustades kukub. Seetõttu peaks tõusma aeglaselt ning vajadusel kasutama tugesid. Kepiga käimist ei tohiks mingil juhul häbeneda, sest kukkumisest saadud raske trauma võib põhjustada elu lõpuni voodihaigeks jäämist.

Tasakaal on arendatav igas eas. Soodsalt mõjuvad jalgrattasõit, suusatamine, tantsimine. Vajadusel õpetab arst spetsiaalseid tasakaaluharjutusi. Kui võimalik, mitte jääda haigestumiste ajal pikalt lamamisrežiimile.

Tsinnarisiin ja stugeroon, mida meil väga palju tahetakse kasutada, pole üldse näidustatud tasakaalu krooniliste häirete korral vanemas eas. Neid ravimeid võetakse 3-5 päeva vaid ägedate peapöörituste korral. Pikaajalisel kasutamisel võivad nad kiirendada närvirakkude hävinemist.

Marika Teder
Suure-Jaani vallaarst

REISIKIRI

Kuidas ma Austraalias käisin

Algus juuni Leoles

21.01.2002

Alustasime sõitu peale üheksat hommikul, sest motellist peab lahkuma kella kümneks.

Meie autol on midagi väga. Mingi rihm vilistab. Oleme teinud juba mitu peatust, et seda seebitada. Keegi tark oli soovitanud. Mina pean nüüd "automehhaanik" olema.

Sõidame läbi mitmest väikelinnast. Peatume ühes neist nimega Swan Hill. Tõlkes tähendab see luikede mäe. Leidsin "Lions" klubi märgi. "Lionsid" tegutsuvad Austraalias päris aktiivselt, sest klubide määrke olen kohanud päris palju.

Jälle teel! Loen kohanimede silte. Mõni on päris naljakas ja on tükk tegu selle kokkulugemisega. Nagu näiteks: Kooloogong, Longerenong või Pikanyyni. Need on päris-maalaste pandud nimed. Sõidame mööda tohututest viinamarja-istandustest. On ka palju virsiku-, aprikoosi-, apelsini- ja ploomiaedu.

Pikema peatuse teeme Robin-valles, kus elavad Heikki sugulased. Neil on tuhandete hektarite suurused viinamarjaistandused.

Maervis ja Roy võtavad meid südamlilikult vastu. Peremees on kohe nõus oma valdusi näitama. Sõidame ringi ja ma näen esimest korda elus, kuidas kasvab viinamari. Neid on mitut sorti. Tohtu suured kobarad paisuvad lehtede vahelt. Roy seletab üksikasjalikult, kuidas marju korjatakse ja mida neist tehakse. Suurem osa korjatakse masinaga ja läheb veiniks. Käitsi nopitud marjad saadetakse poodidesse müügiks. Väikesed tumedad viinamarjad kuivatatakse suuritel restidel ja nendest saavad rosinad.

Oleme jõudnud tagasi pererahva maja juurde. Maervis viib mind põõsaste juurde, kus ripuvad imeilusad viinamarjad. Ta löikab mulle tohtu suure kobara, mis vaevalt kätte ära mahub. Süüa marju otse põõsast on hoopis midagi muud, kui poest osta!

Sealsamas kasvavad ka apelsini-puud. Mind paneb imestama see, et puul kasvavad korraga nii toored mürkrohelist, kui ka valmis kollased apelsinid.

Olen justkui teiselt planeedilt jooksen ühe puu juurest teise juurde ja ei suuda otsustada, kas söön apelsine või viinamarju. Royle teeb see hirmsasti nalja. Ta naerab mu üle ja lubab korjata kõike, mida süda ihkab.

Kui lahkun, antakse mulle kaasa pudel valget veini, mis on tehtud pererahva kasvatatud viinamarjadest. Lubasin, et viin veini Eestisse ja pakun sõpradele.

Õhtuks jõuame linna, mille nimi on Mildura. See asub Murray jõe kaldal. Sama jõgi, millel sõidavad ratas-laevad.

Peatume motellis "Mid City Plantation". Jooksen kohe basseini ujuma. Vesi on siin väga hea, karastavalt jahe. Olen ainuke, kes ujub. Ei tea, kas teiste jaoks on ilm külm? Väljas on +25°C.

Õhtusöögiks ostame motelli kaasa hiina toitu. Pole seda varem söönud. Väga maitsev! Kahju, et pulkasid kaasa ei antud, oleks proovinud nendega süüa. Ei tulnud ise ka selle peale, et oleks küsinud.

22.01.2002

Täna ei pea me motellist lahkumise kiirustama, sest võtsime toa veel üheks päevaks. Tahame Heikkiga rataslaevaga sõitma minna. Saame piletid laevale "Melbourn", mis väljub sadamast kell 13.50. Jõel sõidab veel teisigi rataslaevu, aga meie oma on eriline, sest on ainuke, mis liigub auruga.

Jõuame veel enne laevale minemist videot teha. Vaidleme trepil, kas minna üles või jääda laeval alla. Muretsen Heikki pärast, sest trepp

on järsk ja tal oleks hiljem raske alla tulla. Minu vastuseisust hoolimata on Heikki aga juba trepil ja rühhib ülespoole.

"Kas sa oled eestlane?" küsib äkki keegi puhtas eesti keeles. Minu vastas istub üks härra, kes on meie vaidlemist pealt kuulnud. Minu ehmatus ja imestus on nii suured, et ma ei oska muud teha, kui juhmilt noogutada ning öelda: "Jah, olen küll".

Ma teadsin küll, et Austraalias elab palju eestlasi, aga et kohtan kedagi siin väikelinnas, oli minu jaoks suur üllatus.

Härra nimi on Toomas Kasemets. Ta on sündinud Austraalias, sealsamas Milduras. Praegu elab Adelaide's. Nagu paljud teised eestlased, nii pidid ka Toomase vanemad sõja pärast kodumaalt lahkuma. Toomas on uhke selle üle, et ta on eestlane ja et tal on nii ilus ja lihtne eesti nimi. Aastaid tagasi külastas ta Eestit ning oli selleks isegi eesti keelt õppinud. Mind hämmastas, et inimene, kes tavaelus suhtleb inglise keeles, räägib nii ilusat eesti keelt. Sain veel teada, et Toomasel on oma raadiosaade "Tommy Kaye show", kus ta mängib igal laupäeval kuulajatele rock'n rolli aastateid 50 ja 60.

Meie reis aurulaevaga kestis kaks tundi. Sõitsime mööda Murray jõe ja ma sain imetleda Austraalia kaunist loodust. Tagasi sadamase jõudes jätsime Toomasega hüvasti ja arutasime Heikkiga, kuhu võiks veel minna.

Milduras asub väga huvitav Kivimuuseum, kus on väljapanek kõigist vääriskividest, mida maa sees leidub. Mulle, kui naissoo esindajale, oli see muidugi eriti põnev. Naised on ju nagu harakad, kellele meeldib kõik läikiv ja sädelev. Siin võis näha rubiine ja safiire, opaale ja türkiise mõne kalliskivi nime polnud enne kuulnudki. Olin selle kõige uurimisega ametis ja ninapidi vaateaknas, kui keegi mu selja taga ütles: "Tere jälle"...

Marika Moorats
Järgneb

Ujumine sobib kõigile

Ujumine aitab olla terve ja püsida kõrge eani heas füüsilises vormis. Tervist säilitab paremini just koormusevaba ujumine. Ujumine arendab nii kõhu-, selja-, kaela-, käe-, jala-, kui ka rindkerelihaseid vesi mõjutab aktiivselt nahaaluseid retseptoreid, mistõttu ujumine on eriti kasulik une- ja närvihäiretega inimestele. Ta parandab ka hingamist ja verevarustust. Samal ajal koormab veekeskond vähem südant ja liigeseid ning horisontaalasendis on südamel kergem korraldada vereringe tegevust. Ujumine on kasulik ka radikuliidi ja seljavalude puhul, sest veel on masseeriv toime ujumislülituse tehes tekib vastujõud, mis mõjub tervele kehale.

Ujumine on üks liikumisvormidest, mida saab harrastada aastaringiselt. Vaatamata suhteliselt kõrgele basseiniülastamise tasule, võib seda siiski pidada üheks odavamaks tervise-spordialaks, mille harrastamiseks on vaja ainult trikood või ujumis-

pükse, ujumismütsi ning soovi korral spetsiaalseid ujumisprille.

Ohud ja vastunäidustused vees.

Ujumisel on enamlevinud jala kramp, mis tavaliselt tekib kas liiga külmast veest või väsimusest ning põhjustab paanikat. Kramp võib ulatuda varvastest kuni reielihasteni. Krambist ülesaamiseks tuleb jalga vees sirutada, tõmmata varbad enda poole ja jalga mitte liigutada. Kui kramp on üle läinud, tuleb ujuda kaldale või basseini väljast tulla. Hiljem on soovitatav krampi läinud jalaosa soojendada, tehes seda saunas, sooja dušši all või vannis.

Basseinivesi võib tekitada nn klooriallergiat, seda eriti kurgus, ninas ja kõrvades. Sageli võivad silmad kipitama hakata. Allergiast hoidumiseks tuleks vett kartvad kohad kinni katta, kui see ei aita, tuleks nõu pidada arstiga. Basseinis ujumisest peavad loobuma inimesed, kellel on nahapõletikud, nahalööbed või allergia (Harry Lembergi materjalide põhjal).

Olustvere ujula alustab oma hooaega oktoobris. Täiskasvanutele maksab tund ujulas 20 krooni,

kuni 15-aastastele õpilastele ja pensionäridele 7 krooni. On võimalus hankida endale 10 korra pilet, mis täiskasvanutele maksab 150 krooni, lastele ja pensionäridele 60 krooni.

Täpsemat infot hindade ja ujula aegade kohta saate:

telefonilt (043) 74 302 (ujula ja voimla) või Internetist <http://alex.vil.ee/voimla-ujula/sport.htm>

Hele Saareoks
Olustvere ujulast

RISTSÕNA

Eelmise "Leole" ristsõna lahendajad märkasid ilmselt, et ristsõna läbib horisontaalrida (Fersenite suveresidentsi härrastemaja) ja vastus moodustasid ühe lause.

ÕIGE VASTUS:

SAAB JÄRGMISEL AASTAL
SAJA AASTASEKS.

Tasuta diskopääsme omanikuks sai loosi tahtel Kersti Rajamäe.

OMA- LOOMINGUT

Kas usud veel...

Kas usud veel, et päiksekiirte kuldne sära viib armastuse sinult ära, et ta peidab selle pakku ja tuul su juukseist mälestusi katkub.

Kas usud veel, et vulisevad oja veed toovad tagasi armastuse need ja et mälestused tuuletiivul elustuvad õnneviivul?

22.02.2002

Unistus

Mu hing liblikana tahab lennata kõrgele taeva alla, et jälle siis kevadel sadada õitena alla.

Päikesekiirtesse end peita mul lubab saabuv suvi, kes mind seal ikka märkab, siis kui tulid.

Ja sügiseses hallas ma sädelen pärleina taas, kui loodus on suiganud unne ja esimene lumi on maas.

Siis talvel paukuvas pakases ma küsin, et kelle on kõik need jääliilled su akandel?

Pärast kõike, mis olnud ja tulnud ei olegi mul kahju, et võtta võin kõik mõttet ma, neist halvad visata ahju.

Kord liblikana tahtsin tõusta taeva alla ja siis kevade saabudes sadada õitena alla.

25.03.2002

Voolab aeg ta ajalennus sa märkad kaduviku tuld ja vetepeegli kärjekannus saab igavikustki siin muld.

Voolab aeg ta ajalennus kõik teed siin kokku jooksevad. Ühtainust rada, ühtainust sihti siin ajakangrud mustriks kooksivad.

27.07.2002

Igavikust kaduvikku...

Igavikust tõrvik antud saab kätest kättesse siis kantud. Ta tuld sa hoiä elus veel, kuni sammud kaduviku teel.

Igaviku ajakillud tõrvatule londis aja rasked katsumused tunda meie kondis.

Minevikust olevikku oleme kõik teel, igavikust kaduvikku ajalend on see...

8.08.2002

Elle Todoruk

OÜ Suure-Jaani Ravikeskus
HAMBARAVI KABINET
Lembitu pst 42, telefon (043) 72 081

Dr L. SAMARÜÜTEL	E	8.00 - 14.00
	T	14.00 - 20.00
	K	8.00 - 14.00
	L	13.00 - 16.00
Dr E. SEPP	E	14.00 - 20.00
	T	8.00 - 14.00
	K	14.00 - 20.00
	L	10.00 - 13.00
Dr V. KIISEL	N	9.00 - 17.00
	R	9.00 - 17.00
ESMAABI	E - K	8.00 - 9.00
	N - R	9.00 - 10.00

Suure-Jaani vallas
Res Publica
valimisnimekirjas kandideerivad
ootavad oma valijaid
ettepanekutega valla arenguks
Suure-Jaani kultuurimajas
16. oktoobril kell 19.00
MÕTLEME KOOS!

Valimisliidu "OLUSTVERE VALLA ÜHENDUS"
esindajad ootavad valla kodanikke
ja nende ettepanekuid ning küsimusi
14. oktoobril kell 18.00 Ülde keskuses
15. oktoobril kell 18.00 Olustvere raamatukogus
16. oktoobril kell 18.00 Tääksi seltsimajas

**Sürgavere kultuurimajas
alustavad uut hooaega järgmised
isetegevus- ja huviringid:**

1. naisansambel
2. eakate ansambel
3. naisrahvatantsurühm
4. tantsuveteranide rühm
5. kangakudumine
6. käsitöö
7. aeroobika

Oodatud on kõik huvilised
Info telefonidel 75 340 (kool) 10.00 - 14.00
75 343 (spordihooned) 19.00 - 21.00
Helgi Linnas

**Suure-Jaani kultuurimajas
alustavad tööd
järgmised kollektiivid ja ringid:**

1. Segakoor "Ilmatar" (Riina Mankin)
2. Ansambel "Meelespea" (Riina Mankin)
3. Puhkpilliorkester (Rein Vendla)
4. Big band "Suure-Jaani" (Rein Vendla)
5. Segarahvatantsurühm "Loits" (Tiiu Siim)
6. Laste rahvatantsurühm "Loitsuke"
(Eda Saaremets)
7. Käsitööring (Maive Ottas)
8. Laste lauluring eelkoolialistele (Maret Aaboja)
9. Laste loomering eelkoolialistele
(Anneli Kundla)
10. Laste loomering 1. - 6. klassile (Anneli Kundla)
11. Näitering (Margus Mankin)
12. Ansambel "Rix"
13. Ansambel "Subito"
14. "Meelespea" klubi (president Eha Lepik)

OLETE OODATUD!
Täiendav informatsioon telefonil (043) 71 386
Tiiu Siim

Suure-Jaani vald **müüb**
eelläbirääkimistega enampakkumisel
alljärgnevad temale kuuluvad varad:
Sürgavere keskasula katlamaja
(endine elektroodkatlamaja)

Kustu majavalidus (Jälevere külas)
Pakkumise avalduse esitamise tähtaeg on
14.10.2002 kell 14.00.
Enampakkumisest osavõtutasu 200 krooni
kanda enne avalduse esitamise Suure-Jaani
valla arvelduškantole nr 10302008800000
Eesti Ühispingas (kood 401)
või maksta valla kassasse.
Infot saab Suure-Jaani Vallavalitsusest
Nurme 5, Suure-Jaani.
Telefonid (043) 55 431 ja 052 82 910
e-post: mart@vald.s-jaani.ee

Valimisliidu "KODUVALD" esindajad ootavad
valla kodanikke
oma ettepanekute ja küsimustega
10. oktoobril kell 18.00 Paala rahvamajas
14. oktoobril kell 18.00 Suure-Jaani
vallamajas
16. oktoobril kell 18.00 Sürgavere
spordihoones
17. oktoobril kell 18.00 Vanaõue puhkebaasis

Austatud Olustvere valla valija!
Rahvaerakond Mõõdukad nimekirjas
kandideerijad kohtuvad Teiega
10. oktoobril kell 18.00 Olustvere jaama
Maanaiste Seltsimajas
12. oktoobril kell 14.00 Mudiste kaupluses
15. oktoobril kell 18.00 Ülde külas
16. oktoobril kell 18.00 Aimla külas
17. oktoobril kell 16.30 Tääksi
ja kell 18.00 Olustvere lossis
Külastamiseks *Katrin Saks*
18. oktoobril kell 18.00 Vöhmakülas
Olvi Jallai juures

NB! Kohtumistel tutvustame meie nimekirja
vallavanema kandidaati
Aita valla areneda ja tule meiega kohtuma!

**Õnnitleme
lapse sünni puhul!**

Raili Klettenbergil ja Ants Vaiklal sündis
27. augustil poeg **MAGNUS** Vaikla

Merike Roonil sündis
5. septembril tütar **BARBARA**

Krista Orgmäel ja Tarmu Jürmannil sündis
5. septembril poeg **ÄRBI** Jürmann

Kaie Toomil ja Rene Viiesel sündis
15. septembril poeg **SIIM** Viies

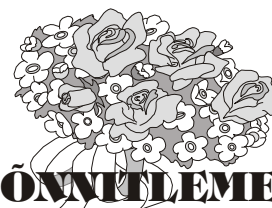
Inga ja Enn Türk'il sündis
19. septembril tütar **ADELE**

Age ja Heiki Randmäel sündis
25. septembril poeg **JARMO**

Fotograaf Jaanus Siim teeb Suure-Jaanis,
Kõleri tn 3 **ateljefotosid** dokumendi-
pildist perepildini. Eelnev kokkulepe
telefonidel (043) 72 001 või 051 78 704

OÜ LANDEKER OSTAB

kasvatav metsa ja metsamaad
hind kuni 60 000 EEK/ha
Tasu kohe!
Telefonid 051 79 866, 051 10 415
Faks (0) 633 5576

**ÕNNITLEMINE
SÜNNIPÄEVALAPSI!**

SUURE-JAANI LINN

LEONTINE LEPIK	28.10.1912	90
LEILI RIIVALD	30.10.1912	90
MARIA LOORIUS	06.10.1914	88
MAIMU GRÖÖN	31.10.1916	86
VILMA KIBAR	31.10.1916	86
LEONHARD		
PAŠKOVSKI	14.10.1918	84
LEIDA JÄRVE	26.10.1920	82
EDVIN KOITLA	05.10.1921	81
ELLINOR PEIPS	25.10.1921	81
ENDEL AINSALU	22.10.1932	70
TERJE MÄGI	10.10.1942	60
MALLE KARUS	20.10.1942	60
VELLO JÜRGENSON	29.10.1942	60
ARTUR VAHTER	06.10.1947	55
ANTS ANDERSON	18.10.1947	55
EHA JAANISTE	29.10.1947	55
UNO VIIGAND	26.10.1952	50

SUURE-JAANI VALD

HILDA-MARIE

KUHLBUSH	04.10.1908	94
SALME KASE	12.10.1914	88
MARTA RAJAMÄE	05.10.1915	87
IDA REIDL	08.10.1916	86
IDA VEERESTE	27.10.1916	86
LIIDIA LÖHMUS	18.10.1918	84
ALIIDE KRAANER	18.10.1922	80
TAMARA		
KOŠURNIKOVA	29.10.1922	80
PJOTR LAAN	15.10.1932	70
LEMBIT ANT	15.10.1937	65
ALLI VARJUND	10.10.1937	65
URVE VIIES	30.10.1937	65
HELGI LINNAS	21.10.1947	55
PAUL AULE	18.10.1947	55
TIIU KLETTENBERG	10.10.1952	50

OLUSTVERE VALD

ALIIDE MIDRI	07.10.1912	90
OLEV OJA	13.10.1915	87
LEIDA REINART	03.10.1918	84
HILDA LUIK	24.10.1927	75
KALJO ABEL	07.10.1937	65
MIHKEL METSTE	18.10.1947	55
MAUNO MILL	25.10.1952	50
VIRVE LEINAMÄE	30.10.1952	50

† Mälestame

AINO ILVES	04.09.1923 - 04.09.2002
PAUL PÖDER	22.12.1910 - 05.09.2002
AINO TALV	13.02.1923 - 06.09.2002
URMAS LEPIK	06.12.1962 - 13.09.2002
REIN MAISTE	13.06.1954 - 14.09.2002
MARZELLA SANDER	15.08.1923 - 18.09.2002
HEINO HEINAMAA	12.02.1932 - 18.09.2002
HELJU	
HIMMELREICH	01.08.1945 - 18.09.2002
ANNA KULBUSCH	10.02.1911 - 25.09.2002
ARNOLD SIIDA	03.11.1918 - 25.09.2002

e-post: leole@vald.s-jaani.ee
http://www.suure-jaani.ee/leole
Reklaamkuulutuse hind:
firmal 150 krooni,
eraisikul 15 krooni.
Reklaami ootame kuni
1. kuupäevani.
Toimetusel on õigus artiklite
teksti redigeerida-lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 052 21 859
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel (043) 71 145 (tööl)
leili@suure-jaani.ee
Toimetaja-abi fotograaf
Jaanus Siim
tel (043) 72 001, 051 78 704
jaanus@suure-jaani.ee

Kontaktisikud:
Suure-Jaani Linnavalitsus
Aili Adamson tel (043) 71 145
faks (043) 71 271
suure-jaani@suure-jaani.ee
Suure-Jaani Vallavalitsus
Märt Perve tel (043) 55 431
faks (043) 55 439
mart@vald.s-jaani.ee

Olustvere Vallavalitsus
Silvi Raudmets tel (043) 74 266
faks (043) 74 389
olustverevv@alex.vil.ee
Suure-Jaani Gümnaasium
Reeda Sadam tel (043) 72 003,
052 02 343
faks (043) 72 050
reeda@sjg.edu.ee

Küljendus
Külliky Lohu
055 18 297
kiky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mn. 22, Põltsamaa
tel (077) 52 491
vali@estpak.ee

LEOLE Kolme omavalitsuse infoleht
ilmub 1 kord kuus